

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Mgr. Marie Kocourkové a soudkyň JUDr. Magdaleny Ježkové a Mgr. Heleny Konečné ve věci žalobce: **INTERESTA CZ, s.r.o.**, se sídlem Ústí nad Orlicí, Letohradská 100, zast. JUDr. Karlem Koštou, advokátem v Ústí nad Orlicí, Mírové náměstí 22, proti žalobci: **Státní úřad inspekce práce**, se sídlem Opava, Kolářská 451/13, v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 10. prosince 2012, č.j. 3801/1.30/12/14.3, t a k t o :

- I. **Rozhodnutí žalovaného ze dne 10. prosince 2012, č.j. 3801/1.30/12/14.3, ve znění opravného rozhodnutí ze dne 13. března 2013, č.j. 3801/1.30/12/14.3-O, a rozhodnutí Oblastního inspektorátu práce pro Královéhradecký kraj a Pardubický kraj ze dne 4. září 2012, č.j. 6407/8.30/12/14.3, se z r u š u j í a věc se žalovanému v r a c í k dalšímu řízení.**
- II. **Žalovaný je povinen zaplatit žalobkyni náklady řízení ve výši 16.719 Kč do osmi dnů od právní moci tohoto rozsudku.**

O d ů v o d n ě n í

Rozhodnutím ze dne 4.9.2012, č.j. 6407/8.30/12/14.3, Oblastní inspektorát práce pro Královéhradecký kraj a Pardubický kraj (dále jen „oblastní inspektorát“) uznal žalobkyni vinnou ze spáchání správního deliktu dle § 140 odst. 1 písm. c)

zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti v platném znění (dále jen „zákon o zaměstnanosti“), kterého se dopustila tím, že umožnila O. P. v době od 27.12.2011 do 20.3.2012 výkon nelegální práce – činnost kuchařky a úklid provozovny ve smyslu ust. § 5 písm. e) bod 1 citovaného zákona. Za toto jednání byla žalobkyni uložena pokuta ve výši 250.000 Kč a povinnost uhradit náklady řízení ve výši 1.000 Kč.

V odůvodnění svého rozhodnutí oblastní inspektorát uvedl, že kontrolou provedenou ve dnech 7.3. a 12.3.2012 bylo zjištěno, že na pracovišti žalobkyně byla při výkonu práce zastižena matka manželky jednatele paní I. D., která mimo pracovněprávní vztah vykonávala závislou činnost jako kuchařka a uklízečka. Odměna za tuto práci jí nebyla poskytována. Oblastní inspektorát pokládal za prokázané, že O. P. od 27.12.2011 do 20.3.2012 vykonávala v provozovně žalobkyně uvedenou činnost osobně, jménem žalobkyně, na základě jejích pokynů a ve vztahu podřízenosti. Tím byly naplněny znaky závislé práce, i když se jednalo o bezplatnou výpomoc. Oblastní inspektorát dále uvedl, že existence příbuzenského vztahu nezbavuje žalobkyni odpovědnosti za správní delikt.

Oblastní inspektorát citoval ust. § 5 písm. e) bod 1 a § 140 odst. 1 písm. c) o zaměstnanosti, § 2 a 3 zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce v platném znění (dále jen „zákoník práce“). Dospěl k závěru, že se žalobkyně shora popsáním jednáním dopustila správního deliktu dle ust. § 140 odst. 1 písm. c) zákona o zaměstnanosti. Dále podrobně zdůvodnil, jak postupoval při určení výše uložené pokuty. Tvrdil, že přihlédl k závažnosti deliktu, způsobu spáchání, přitěžujícím i polehčujícím okolnostem a k následkům spáchaného správního deliktu. Pokutu uložil na samé spodní hranici zákonné sazby.

K odvolání žalobkyně žalovaný rozhodnutím ze dne 10.12.2012, č.j. 3801/1.30/12/14.3, v souladu s ust. § 90 odst. 1 c) zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu v platném znění (dále jen „správní řád“) výrok rozhodnutí oblastního inspektorátu ve věci spáchání uvedeného správního deliktu v době od 27.12.2011 do 31.12.2012 zrušil a řízení o něm zastavil. Odvolání ve věci spáchání uvedeného správního deliktu v době od 1.1.2012 do 20.3.2012 zamítl a napadené rozhodnutí potvrdil, stejně jako výrok o výši uložené pokuty a nákladů správního řízení. Opravným rozhodnutím ze dne 13. března 2013, č.j. 3801/1.30/12/14.3-O, žalovaný nahradil část výroku tak, že datum 31.12.2012 nahradil datem 31.12.2011.

V odůvodnění svého rozhodnutí žalovaný nejprve zdůvodnil, co ho vedlo ke změně prvostupňového rozhodnutí. Uvedl, že novelou zákona o zaměstnanosti účinnou od 1.1.2012 došlo ke změně věcné příslušnosti kontrolovat dodržování pracovněprávních předpisů uvedených v § 126 odst. 1 zákona o zaměstnanosti. Proto rozhodnutí oblastního inspektorátu zrušil ohledně spáchání správního deliktu v době od 27.12.2011 do 31.12.2011 a řízení zastavil. S odkazem na ust. § 5 písm. e) bod 1 zákona o zaměstnanosti a § 2 odst. 1 zákoníku práce dále uvedl, že definiční znaky závislé práce musí být splněny kumulativně. Připustil, že zákoník práce v ust. § 2 odst. 2 sice stanoví, že závislá práce musí být vykonávána za mzdu, plat nebo odměnu, konstatoval však, že se jedná až o důsledek výkonu závislé práce, nikoliv její znaky. Žalovaný dospěl k závěru, že paní P. vykonávala pro žalobkyni uvedené práce osobně a dle jejích pokynů, v poměru nadřazenosti žalobkyně. Došlo tak ke kumulativnímu naplnění všech znaků závislé práce.

Ohledně společenské nebezpečnosti jednání žalobkyně podotkl, že s každým poživitelem starobního důchodu lze uzavřít pracovní poměr, dohodu o pracovní činnosti nebo provedení práce, aniž by ztratil nárok na důchod. Podle výše hrubé měsíční odměny by žalobkyně byla povinna odvádět pojistné na sociální a zdravotní pojištění. Zdůraznil, že nelegální činnost má dopad do pracovněprávních vztahů a sociální oblasti. V závěru pak dospěl k názoru, že jednání žalobkyně naplňuje rovněž materiální znak správního deliktu. K výši uložené pokuty pouze stručně uvedl, že byla uložena na spodní hranici zákonného rozpětí a správní orgány nejsou příslušné hodnotit vůli zákonodárce vyjádřenou v zákoně. Zákonný shledal i výrok o náhradě nákladů správního řízení ve smyslu ust. § 79 odst. 5 správního řádu a § 6 vyhl. Ministerstva vnitra č. 520/2005 Sb.

Žalobkyně se v podané žalobě domáhala přezkoumání a zrušení rozhodnutí žalovaného, které označila za zmatečné a věcně a právně nesprávné. Zmatečnost spatřovala ve výroku o zrušení té části rozhodnutí, kterým byla žalobkyně uznána vinnou spácháním shora popsaného deliktu za dobu od 27.12.2011 do 31.12.2012. Žalovaný vydal protichůdné rozhodnutí, které je nevykonatelné.

Dále žalobkyně namítala, že žalovaný posoudil věc podle novely zákoníku práce účinné od 1.1.2012. Pokud docházelo k výkonu nelegální práce od 27.12.2011, pak měl žalovaný věc zcela nepochybně posoudit podle úpravy v té době platné, tj. dle § 2 odst. 4 a ust. § 3 zákoníku práce ve znění ke dni 27.12.2011. Činnost paní O. P. prokazatelně nenaplňovala zákonné předpoklady závislé práce. Nejednalo o soustavnou činnost ale jen o příležitostnou výpomoc v rámci osobních a rodinných vztahů. Paní O. P. je ve starobním důchodu, je matkou I. D., která je manželkou jednatel a společníka pana D. D. Ve správním řízení nebylo prokázáno, že občasná výpomoc měla charakter činnosti soustavné. Vztah mezi žalobkyní a paní O. P. nenaplňoval pojmové znaky výkonu závislé práce. Její činnost byla realizována na základě dobrovolnosti a zejména bez nároku na jakoukoliv odměnu, která je dle žalobkyně základním pojmovým znakem závislé práce.

Dále dle žalobkyně nebyly naplněny ani materiální znaky správního deliktu z hlediska nebezpečnosti jednání Oluše Pankallové, resp. jednání žalobkyně. Žalovaný měl vycházet z presumpce neviny, neboť nebylo v rámci správního řízení jednoznačně zjištěno zavinění žalobkyně a nebyl řádně zjištěn skutkový stav.

Žalobkyně v závěru odkázala na rozhodnutí NSS ze dne 23.3.2012, č.j. 4 Ads 175/2011-92 a ze dne 29.9.2011 č.j. 4 Ads 75/2011-73.0.

Žalovaný se vyjádřil k podané žalobě písemně dne 10.4.2013. Připustil, že při vyhotovení rozhodnutí došlo k chybě v psaní, a místo data 31.12.2011 bylo uvedeno datum 31.12.2012. Proto z moci úřední vydal v souladu s ust. § 70 správního řádu dne 13.3.2013, pod č.j. 3801/1.30/12/14.3-O, opravné rozhodnutí, které nabylo právní moci dne 3.4.2013. Tento postup zcela odpovídá i judikatuře Nejvyššího správního soudu, např. rozhodnutí ze dne 31.3.2010, č.j. 1 Afs 58/2009-541. Podle žalovaného správní řád neurčuje žádnou lhůtu pro opravu zřejmých nesprávností a ani s.ř.s. ani jiný právní předpis nevylučují vydání opravného rozhodnutí i v době, kdy bylo rozhodnutí správního orgánu napadeno žalobou.

Dále žalovaný citoval § 2 odst. 1 a 2 zákoníku práce a ohledně odměny za závislou práci setrval na stanovisku, že se nejedná o znak závislé práce ale pouze o důsledek jejího výkonu. V závěru navrhl zamítnutí žaloby.

Při jednání před soudem zástupce žalobkyně ve shodě s obsahem podané žaloby v úvodu poukázal na chybu ve výroku rozhodnutí žalovaného v té části, kde měnil prvoinstanční rozhodnutí a uvedl chybné datum, resp. rok, který označoval dobu výkonu nelegální práce. Z jeho postupu vyplývá, že se snažil využít pro něho výhodnější právní úpravy zákoníku práce platné od 1.1.2012. Zástupce žalobce je přesvědčen, že i za těchto okolností by měl žalovaný použít úpravy platné před tímto datem, a ve smyslu ust. § 2, tehdy platného zákoníku práce posoudit jednání, resp. delikt, který je kladen žalobkyni za vinu. I když žalovaný vydal opravné rozhodnutí, učinil tak až po právní moci žalobou napadeného rozhodnutí a tudíž by měla platit zásada, které se shora žalobkyně domáhá.

Dále zástupce žalobkyně poukázal na příbuzenský vztah mezi paní O. P. a D. D., který je manželem její dcery. Tvrdil, že u žalobkyně trvale nepracovala, pouze v případě potřeby vypomáhala v kuchyni nebo při úklidu. Tuto činnost poskytovala bezplatně v rámci osobních a rodinných vztahů. Nejednalo se tedy o vztah podřízenosti, ale o vztah rodinný a nebyly tudíž naplněny znaky závislé práce. Paní P. nebyla určena pracovní doba a pro žalobkyni pracovala bezplatně. Ohledně stanoviska Nejvyššího správního soudu k těmto otázkám odkázal shodně jako v žalobě na rozhodnutí NSS čj. 4 Ads 175/2011-92 a 4 Ads 75/2011-73.

K výši uloženého trestu zástupce žalobkyně připomněl nálezn Ústavního soudu ČR, kterým byla spodní hranice zákonné sazby ve výši 250.000 Kč označena za protiústavní a v tomto rozsahu bylo ustanovení zákona zrušeno.

Pověřený pracovník žalovaného setrval na stanovisku vyjádřeném v písemném podání dne 10.4.2013. Dále uvedl, že jen skutečnost, že paní O. P. vykonávala nelegální práci v době od 1.1. do 20.3.2012 svědčí o její soustavnosti. Zásadně nesouhlasil s hodnocením žalobkyně, že by se v případě práce paní O. P. pro žalobkyni jednalo o rodinný vztah. Žalobkyně je právnická osoba, nemůže proto takové hodnocení přicházet v úvahu.

V závěru pak uvedl, že žalobkyně v žalobě neuplatnila žádné námitky proti výši uložené pokuty. Pokud by soud z úřední činnosti i tuto výši pokuty přezkoumával připomněl, že v době rozhodování prvoinstančního orgánu i žalovaného bylo použito platné znění zákona a sankce uložena na samé spodní hranici.

Krajský soud poté, co rozhodl o pokračování v řízení přerušeném usnesením ze dne 9. ledna 2014, č.j. 31 Ad 7/2013-37, přezkoumal napadené rozhodnutí v rozsahu žalobních námitek v řízení podle části třetí hlavy druhé dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen "s.ř.s."). O věci usoudil následovně.

Z obsahu správního spisu vyplývá, že oblastní inspektorát vykonal dne 7.3.2012 na pracovišti žalobkyně Ch. K., kontrolu na úseku ochrany pracovněprávních vztahů a podmínek a na úseku zaměstnanosti. Přítomná paní O. P. sdělila pracovníkům oblastního inspektorátu, že v provozovně bydlí s rodinou, vaří

pro hosty a uklízí v celém objektu. Je matkou manželky jednatele společnosti paní I. D. Popsanou činnost vykonává od 27.12.2011, kdy je provozovna v zimní sezoně otevřena. Potvrdila, že nemá uzavřenou žádnou pracovní smlouvu, ani dohodu o pracovní činnosti nebo provedení práce, protože je členem rodiny pana D. D., jednatele společnosti, a nepobírá žádnou odměnu. Shodné informace poskytl pracovníkům oblastního inspektorátu i druhý společník a jednatel žalobkyně pan D. V. Z výpisu z obchodního rejstříku vedeného Krajským soudem v Hradci Králové se potvrdilo, že pan D. D. je jedním ze dvou společníků a jednatelů žalobkyně.

Mezi účastníky není sporu o tom, že v době provedené kontroly nebyla mezi žalobkyní a paní O. P. uzavřena žádná písemná pracovněprávní smlouva či dohoda, jež by formálně nastolila pracovněprávní vztah.

Podle § 5 písm. e) bodu 1 zákona o zaměstnanosti je nelegální práce definována jako *„výkon závislé práce fyzickou osobou mimo pracovněprávní vztah“*.

Ohledně pojmu „závislá práce“ odkazuje zákon o zaměstnanosti na § 2 zákoníku práce, který odstavci 1 stanoví, že *„Závislou prací je práce, která je vykonávána ve vztahu nadřízenosti zaměstnavatele a podřízenosti zaměstnance, jménem zaměstnavatele, podle pokynů zaměstnavatele a zaměstnanec ji pro zaměstnavatele vykonává osobně.“* V odstavci 2 citovaného ustanovení pak zákon dodává, že *„Závislá práce musí být vykonávána za mzdu, plat nebo odměnu za práci, na náklady a odpovědnost zaměstnavatele, v pracovní době na pracovišti zaměstnavatele, popřípadě na jiném dohodnutém místě.“*

K výkladu citovaných ustanovení zaujal stanovisko Nejvyšší správní soud zejména ve svém rozsudku ze dne 13.2.2014, č.j. 6 Ads 46/2013-35. Porovnal současné znění § 2 zákoníku práce jak bylo podáno shora a znění před účinností novely, tj. před 31.12.2011 a konstatoval, že *„Dosavadní judikatura je pro posouzení znaků závislé práce použitelná jen omezeně, neboť se vztahuje k definici závislé práce před účinností výše uvedené novely. Nelze ovšem v dalších úvahách zcela pominout fakt, že Nejvyšší správní soud podle předchozí právní úpravy opakovaně docházel k závěru, že odměna je definičním znakem závislé práce, a to dokonce jedním ze stěžejních.“* K tomu citoval z rozsudku ze dne 29. září 2011, č. j. 4 Ads 75/2011-73, a rozsudek ze dne 23. března 2012, č. j. 4 Ads 175/2011-92, publ. pod č. 2638/2012 Sb. NSS.

V rozsudku ze dne 13.2.2014, č.j.6 Ads 46/2013-35, dále uvedl, že *„Nejvyšší správní soud nicméně dosud v žádném kasačním řízení nečelil otázce, zda by ke změně dosavadního vymezení závislé práce neměl přistoupit na základě toho, jak zákonodárce upravil v roce 2011 její zákonnou definici. Důvod pro setrvání na dosavadní judikatuře by mohl představovat fakt, že shodně zřejmě chápe vztah odměny a závislé práce i Soudní dvůr Evropské Unie. Např. v rozsudku ze dne 3. 7. 1986 ve věci 66/85, Deborah Lawrie-Blum v. Land Baden-Württemberg Soudní dvůr uvedl: „Pojem ‚pracovník‘ v článku 48 Smlouvy má komunitární význam a musí být vykládán v souladu s objektivními kritérii, která charakterizují pracovněprávní vztah odkazem na práva a povinnosti dotčených osob. Základní charakteristikou pracovněprávního vztahu je skutečnost, že zaměstnanec vykonává činnost přinášející ekonomickou hodnotu pro jiný subjekt, podle jeho pokynů a za odměnu. Povaha právního vztahu mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem není z hlediska*

aplikace článku 48 Smlouvy podstatná.“ Poněkud jinak ovšem vyznívá rozsudek ze dne 10. 12. 1991 ve věci C-179/90, *Merci convenzionali porto i Genova SpA v. Siderurgica Gabrielli SpA*: „Pojem pracovníka ve smyslu článku 48 Smlouvy předpokládá, že osoba vykonává po určitou stanovenou dobu služby pro jiný subjekt a na základě jeho pokynů, za což dostává odměnu.“ Z tohoto vyjádření již není tak zcela zřejmé, zda odměna nemá být skutečně až důsledkem výkonu závislé práce (a povinností vznikající z výkonu práce zaměstnavateli). Navíc aktuální judikatura krajských soudů už se zřejmě vydala tímto směrem (srov. Stádník, J., Kieler, P. Aktuální rozsudky v oblasti nelegální práce, *Práce a mzda* 1/2014) a také právní doktrína, alespoň její část, již změnu legální definice bere na vědomí (srov. např. Šubrt, B., Trezziová, D. Závislá práce, nelegální práce a „švarcsystém“ od 1. 1. 2012 – I. a II. část, *Práce a mzda* 12/2011 a 1/2012).

Dle Nejvyššího správního soudu „Otázka výkladu pojmu závislá práce je zjevně více než živá. Musíme se tudíž vrátit na začátek a ptát se, jaký je vlastně účel legální definice závislé práce (a z ní vycházející definice nelegální práce). Smyslem uvedené úpravy je nepochybně odlišit závislou práci od jiných aktivit, přičemž tento cíl vystupuje na povrch zejména tehdy, když správní orgán zkoumá, zda zaměstnavatel neporušil svou zákonnou povinnost tím, že neumožnil zaměstnanci vykonávat závislou práci v pracovněprávním vztahu, který je k tomu určen. Pojem závislé práce tak musí být vykládán tak, aby obsáhl veškeré formy zastřených pracovních vztahů, stejně jako práci vykonávanou bez náležité protihodnoty, např. práci „na zkoušku“ nebo práci vykonávanou pod hrozbou násilí či jiné újmy. Zároveň však nesmí tento pojem zcela ztratit obrysy, aby správní orgány nezaměňovaly závislou práci s ryze obchodními vztahy, s nefalšovaným samostatným podnikáním nebo s upřímnou mezilidskou výpomocí, ať již v podobě úsluhy blízkému člověku či nezištné laskavosti.“

Podle Nejvyššího správního soudu „Těmto požadavkům ovšem „nová“ definice závislé práce vyhoví docela dobře. Stačí pouze spojit jednotlivé znaky uvedené v § 2 odst. 1 zákoníku práce společným prvkem osobní či hospodářské závislosti zaměstnance na zaměstnavateli – jenž ostatně vyplývá již ze samotného pojmu „závislá práce“ – a naplnit je v duchu této optiky konkrétním obsahem. Za (samostatný) znak je ovšem nutno považovat již první část definice, která hovoří o tom, že práce „je vykonávána“. Nejen z tohoto gramatického vyjádření (vid nedokonavý), ale zejména z účelu definice a postihu nelegální práce je zřejmé, že mohou zůstat v platnosti dřívější judikturní závěry o soustavnosti jako znaku závislé práce, neboť při jednorázové či příležitostné spolupráci se jen těžko může mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem vytvořit jakýkoliv vztah, natožpak vztah závislosti.“

Vztah podřízenosti zaměstnance vůči zaměstnavateli představuje nutně subjektivní kategorii. Rozhodující je tedy zejména to, zda zaměstnanec sám vnímá své postavení jako podřízené a to je důvodem, proč respektuje pokyny zaměstnavatele. Pokud má ovšem správní orgán naplnění tohoto subjektivního znaku objektivně prokázat, musí zkoumat, zda je dána osobní závislost zaměstnance na zaměstnavateli a zejména co je její příčinou. A zde začíná být zřejmé, že i když poskytování odměny zaměstnanci není vymezeno v zákoně jako znak závislé práce, neznamená to, že by zcela ztratilo smysl tuto otázku v rámci postihování nelegální práce zkoumat. Neboť právě pobírání odměny představuje typickou skutečnost, která závislé postavení zaměstnance na zaměstnavateli věrohodně prokazuje. Podmínkou

samozřejmě je, aby odměna tvořila (ne nutně jediný, ale ekonomicky významný) zdroj zaměstnancových příjmů – poskytnutí drobné protihodnoty např. v podobě daru je běžným zvykem i v případě jednorázové mezilidské výpomoci.“

Dále Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku uved, že „nehodlá zlehčovat problém nelegální práce a jejího postihování. Odlišovat závislou práci od mezilidské výpomoci je však nezbytné. Nelegální práce je nepochybně závažným a rozšířeným negativním společenským jevem a jeho původci jistě mají a budou mít snahu skrývat jej za jednání jiná, právem dovolená. Prokazování znaků jako je soustavnost či vztah podřízenosti vůči zaměstnavateli představuje v konkrétních případech pro inspektoráty práce velmi náročný úkol. Přesto na ně však nelze rezignovat a namísto odlišování různých činností jednu z nich prohlásit za neexistující (tedy tvrdit, že závislou prací je vlastně jakákoliv činnost, kterou jeden člověk vykonává pro druhého podle jeho požadavků). Není zkrátka a dobře možné v rámci boje proti nežádoucí praxi nelegálního zaměstnávání likvidovat běžný občanský život.

Ostatně je možno doplnit, že na popsanou formu sociální interakce pamatuje samo právo. Takzvaná občanská výpomoc není sice v současnosti v žádném účinném právním předpise definována, avšak § 384 a násl. zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění účinném do 31. prosince 1991, ji charakterizoval takto: „Jestliže občan pro jiného občana na jeho žádost provede nějakou práci, poskytne mu půjčku anebo mu jinak vypomůže, jde o občanskou výpomoc.“ Citovaná právní úprava nevyklučovala dokonce ani poskytnutí určité protihodnoty za občanskou výpomoc. Nejvyšší správní soud samozřejmě nehodlá opomíjet fakt, že „socialistický“ občanský zákoník v podstatě jen nahradil klasický příkazní vztah názvem občanská výpomoc, který byl zřejmě pro tehdejší politické vedení v duchu panující ideologie přijatelnější. Nový občanský zákoník (zákon č. 89/2012 Sb.), kromě klasické příkazní smlouvy v § 2430 a násl. v § 700 a násl. upravuje tzv. rodinný závod, který vymezuje následujícím způsobem: „Za rodinný se považuje závod, ve kterém společně pracují manželé nebo alespoň s jedním z manželů i jejich příbuzní až do třetího stupně nebo osoby s manžely sešvagřené až do druhého stupně a který je ve vlastnictví některé z těchto osob.“ V tomto případě se dokonce počítá jak se soustavnou prací členů rodiny, tak i s jejich odměňováním ve formě podílu na zisku, to vše mimo režim zákoníku práce. A tak i tyto instituty, dřívější či současné, jsou projevem skutečnosti, že vzájemná mezilidská výpomoc či ryzí dobrovolnická činnost byly a jsou součástí sociální reality, kterou nemůže právo ignorovat, anebo dokonce popírat. Jde o vztahy přirozené a žádoucí, jež nemohou být demokratickým právním státem postihovány.“

Nejvyšší správní soud pak uzavřel, že „společným rysem a jakýmsi leitmotivem všech znaků závislé práce vymezených (nově) v § 2 odst. 1 zákoníku práce, je osobní či hospodářská závislost zaměstnance na zaměstnavateli. Tyto znaky slouží k odlišení závislé práce od jiných ekonomických aktivit (zejména samostatného podnikání), ale také od aktivit jiného charakteru (zejména mezilidské výpomoci). Proto musí správní orgány při postihování nelegální práce v řízení obviněnému prokázat naplnění všech těchto znaků – zaměstnanec osobně a soustavně vykonává práci jménem zaměstnavatele a podle jeho pokynů, přičemž se vůči zaměstnavateli nachází v podřízeném vztahu. Odměna tedy sice přísně vzato nepředstavuje samostatný definiční znak závislé práce (jde o povinnost, která zaměstnavateli na základě výkonu práce vzniká), avšak pokud jedna osoba poskytne nebo přislíbí druhé za její činnost odměnu, jde o významnou skutečnost pro

posouzení, zda mezi nimi existuje vztah nadřízenosti a podřízenosti vyplývající z hospodářské závislosti zaměstnance na zaměstnavateli.“

Krajský soud se ztotožnil se shora citovanými závěry Nejvyššího správního soudu a v souladu s nimi dospěl k závěru, že výsledky důkazního řízení vedeného před správními orgány přesvědčivě neumožňují hodnotit popsanou činnost paní O. P. pro žalobkyni jako závislou práci ve smyslu § 2 odst. 1 zákoníku práce. Z obsahu správního spisu, konkrétně ze záznamu o kontrole ze dne 12.3.2012 sepsaného s jednatelem panem D. V. a ze zápisů o poskytnutých informacích ze dne 7.3.2012 sepsaných s paní O. P., a paní I. D. shodně vyplývá, že paní O. P. je ve starobním důchodu, nepobírala za svoji práci žádnou odměnu a sama prohlásila, že pracovní smlouva nebo jiná dohoda nebyla uzavřena, neboť je členem rodiny pana D. Obsah vyjádření paní O. P. svědčí o tom, že svoji práci pro žalobkyni vnímala jako pomoc poskytovanou blízkým osobám, kterými jsou její dcera a zeť. Oblastní inspektorát ani žalovaný se s poskytnutými a shora podanými informacemi zúčastněných osob spokojili a bez další dokazování vydalo napadená rozhodnutí. Nezabývali se však dostatečně otázkou, zda práce paní O. P. pro žalobkyni byla vykonávána ve vztahu nadřízenosti zaměstnavatele a podřízenosti zaměstnance, jak vyžaduje ust. § 2 odst. 1 zákoníku práce a jak je vyloženo ve shora citovaném rozhodnutí Nejvyššího správního soudu. Dosud zjištěné skutkové okolnosti o kumulativním naplnění všech znaků závislé práce dle názoru krajského soudu nespovídají. Žalovaný i oblastní inspektorát tak pochybili, pokud na základě takto nedostatečně zjištěného skutkového stavu žalobkyni uznali vinnou ze spáchání deliktu dle ust. § 140 odst. 1 písm. c) zákona o zaměstnanosti.

Z důvodů výše uvedených krajský soud dle ust. § 78 odst. 1 s.ř.s. napadené rozhodnutí žalovaného zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení, v němž bude podle odst. 5 téhož ustanovení vázán právním názorem v tomto rozsudku vysloveným. Protože stejnými vadami trpělo i rozhodnutí oblastního inspektorátu, krajský soud dle § 78 odst. 3 s.ř.s. zrušil i jeho rozhodnutí, které rozhodnutí žalovaného předcházelo.

Zrušením všech vydaných správních rozhodnutí odpadl důvod zabývat se námitkami žalobkyně poukazujícími na chyby ve výroku rozhodnutí žalovaného a nezákonnost opravného rozhodnutí, krajský soud přesto pokládal za vhodné k nim zaujmout stanovisko. Námitku žalobkyně, kterou brojila proti rozhodnutí žalovaného ze dne 13. března 2013, č.j. 3801/1.30/12/14.3-O, jímž opravil ve smyslu ust. § 70 správního řádu chybu ve výroku napadeného rozhodnutí, neshledal krajský soud důvodnou. Žalovaný zcela v souladu s ustálenou judikaturou krajských soudů a Nejvyššího správního soudu (viz jeho rozsudek ze dne 31.3.2010, č.j. 1 Afs 58/2009-541, odst. 65 až 67) opravil chybu v datu, aniž tím zasáhl do smyslu nebo obsahu výroku. Se žalovaným je třeba souhlasit i v tom, že správní řád neurčuje žádnou lhůtu pro opravu zřejmých nesprávností a ani jiné procesní předpisy nestanoví, a nelze z nich ani dovodit, že opravu lze provést jen do právní moci opravovaného rozhodnutí.

Krajský soud v tomto případě nemohl aplikovat nálezy Ústavního soudu dne 9. 9. 2014 nálezy sp. zn. Pl. ÚS 52/13, dle něhož ustanovení § 140 odst. 4 písm. f) zákona o zaměstnanosti ve slovech „nejméně však ve výši 250 000 Kč“ označil za rozporné s čl. 1, čl. 4 odst. 4, čl. 11 Listiny základních práv a svobod a čl. 1 Dodatkového protokolu o Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod a současně pak ust. § 140 odst. 4 písm. f) daného zákona ve slovech „nejméně však

ve výši 250 000 Kč“ zrušil dnem vyhlášení nálezu ve Sbírce zákonů. Shodně se žalovaným dospěl k závěru, který však konečné rozhodnutí ve věci nijak neovlivnil, že žalobkyně námitku týkající se výše pokuty neuplatnila. V úvodu žaloby pouze označil napadené rozhodnutí za zmatečné a věcně a právně nesprávné, dále pak blíže jednotlivé námitky definoval. Žádný žalobní bod však neobsahuje skutkové ani právní důvody, z nichž by bylo patrné, že výrok o výši uložené pokuty považuje žalobkyně za nezákonný a z jakých důvodů (viz § 71 odst. 1 písm. d) s.ř.s.).

Výrok o nákladech řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1 s.ř.s. Dle něj má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobkyně byla ve věci úspěšná, krajský soud jí proto přiznal náhradu nákladů řízení spočívajících v náhradě zaplaceného soudního poplatků ve výši 3.000 Kč a náhradě nákladů právní služby poskytnuté advokátem za 3 úkony po 3.100 Kč (převzetí zastoupení, sepsání žaloby a účast při jednání) včetně paušální náhrady hotových výdajů po 300 Kč (§ 9 odst. 3 písm. f/, § 11 odst. 1 písm. a), d), g) a § 13 odst. 3 vyhl. č. 177/1996 Sb.), náhradu za ztrátu času ve výši 400 Kč a jízdné z Ústí nad Orlicí do Hradce Králové a zpět ve výši 738 Kč. Odměnu pak navýšil o daň z přidané hodnoty ve výši 2.381 Kč. Žalovanému uložil uhradit žalobkyni celkovou částku 16.719 Kč do osmi dnů od právní moci tohoto rozsudku do rukou jejího zástupce, jak je uvedeno ve výroku III. tohoto rozsudku.

P o u č e n í :

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s.ř.s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V Hradci Králové dne 14. listopadu 2014

Mgr. Marie Kocourková, v.r.
předsedkyně senátu